

Mano demonai

Mano demonai gyvena viešajame transporte. Nežinia kodėl jie išimylėję vilniečiams kaskart sovietmetį primenančius troleibusus, pagamintus jau neegzistuojančioje šalyje - Čekoslovakijoje; jų pasitaiko ir naujai Š... paleistuose kursuoti greituoju maršrutu „Pilaitė - Saulėtekis” ir „Žalioji tiltas - Parko g.” raudonuose autobusuose, atkeliavusiuose iš kaimyninės Lenkijos. Kartais atrodo, jog tų demonų - visas pasaulinis tinklas, nes, man išvykus į užsienį, jie magišku būdu atsiduria ten pat - ar tai Maskvos pičpilnoje „električkoje”, ar pustuščiam Krokuvos tramvajuje, ar europinės sostinės Briuselio metro, dvokiančiame visai ne pagal europinius standartus.

Kompanijos jie nesirenka, svarbiausia, kad būčiau aš, o visa kita nesvarbu - ar autobusas pilnas pirmokėlių su kuprinėmis, už kurių pačių jų nesimato, ar jame į kapines su visais rakandais tevažiuoja kelios bobutės, mėgstančios tarpusavy paburbėti ant išgerti neužmirštančių senukų. Ar ryte jie savo „ritualą” įvykdė ar ne, visada galima suprasti iš kvapo, tolygiai sklindančio po visą Vilniaus viešojo transporto ratuotą turtą. Dar pasitaiko kiek į juos panašių jaunuolių, bet, kaip žinia, jie dažniausiai nėra nusiteikę pozityviai, o jų kasdienėje kelionėje juos lydi naujaisi rusiškos muzikos hitai, kuriuos išgirsti - garbė kiekvienam keleiviui.

Kiekvieną dieną panašiomis aplinkybėmis eikvodama apie dvi valandas savo jaunystės, be abejo, susimąščiau, kad galėčiau kiek produktyviau praleisti šias šimtas dvidešimt minučių - pavyzdžiui, skaitydama, bet ne „Facebook'o” sieną, ne abejotinos vertės straipsnius žiniasklaidos portaluose (nors reiktų pripažinti, kad, ačiū Dievui, tokių neuždraudė ir jie yra, bent jau kol kas), o, žinokit, knygą. Ir ne bele kokią, o grožinę. Bet tokius aukštus siekius man, velnias, užkirto ne kas kitas, o minėtos būtybės, kaskart su manimi keliaujančios viešuoju transportu. Gaila, kad jokia keleivių kontrolė jiems nebaisi, bet nemanyčiau, jog Pragariškoji Kanceliarija (jeigu viskas šioje visatoje turi atitikmenį, tai Dangiškoji Kanceliarija – ne išimtis) skiria jiems lėšų „Vilniečio kortelei” papildyti ar juolab bilietėliui nusipirkti - šiais laikais jie tokie brangūs, kad juos sau leisti galėtų tik kokie turistai, per klaidą užklydę į viešąjį Europos G-taško transportą.

Velniams nepadeda jokia meno išraiška - važiuodama nuo stotelės iki stotelės bandžiau ne tik pažinti pasaulinės literatūros lobius, bet ir klausytis ausims malonių ir nelabai muzikos kūrinų. Išbandžiau kone viską, pradedant Mocarto simfonijomis, amžinųjų „bitlų” hipiškomis baladėmis apie meilę, kurią pažinti norėtų turbūt kiekviena mano amžiaus mergina (apie save - patylėsiu, mano „love life” prilygtų ne vienam demonui), baigiant visai

klausą draskančia metalo muzika, kurią savo laiku dievino mano tėvas. Nei muzika, nei literatūra manųjų demonų nevaržo - gal vertėtų pagrasinti jiems daile, ir taip pakankamai ankštuose autobusuose grožintis puikių meistrų drobėmis?

O ką jie su manimi bedarą? Pirmiausiai reikėtų paaiškinti, kas jie išvis tokie.

Visų pirma reikėtų pripažinti, jog jokie jie ne „jie“, o tikrai „jos“ - man, ištikimai savo pažiūroms feministei, tai suvokti, kaip minimum, keista (juk, jei jie išliktų „jais“, o ne būtų „jomis“, viską galima būtų nurašyti patriarchato liekanoms). Tad, tęsiant, tos demonės (nes vis dėlto feministinė prigimtis reikalauja kalbinio teisingumo ir moteriškųjų daiktavardžio formų) lydi mane beveik kiekvienoje mano kelionėje autobusu, troleibusu ar maršrutiniu taksi (teko po užmiesčius trankytis ir tokiais; tiesą sakant, mažai trūko iki filmo „Mimino“ scenų, kai kabinoje ne tik žmonės, bet ir vištos, ir kalba visai ne apie parkuotis neįgudusias ar visai nemokančias moteriškes, kurių plaukų spalva jau kelis dešimtmečius užtikrina nekokios reputacijos komikų uždarbius), nekalbant jau apie retas, bet nepamirštas išvykas už Vilniaus ir Lietuvos ribų (norėtusi pasakyti, jog jos, kaip Vasario baronienė, „grieko vertos“, bet, deja, per maža jose „griekų“).

Visgi, žinokit, lituanistėmis reiktų pasitikėti - katram jos nesakė, jog literatūra pravers gyvenime. Va ir prašau - visiems Lietuvos dvyliktokams žinomo ir jau įbjurusio kunigėlio su savo vidiniais išgyvenimais tariamos nuodėmės kaip tik siejasi su mūsų veikėjomis, VVT gyventojomis. Demonės (demonai, beje, irgi) siaučia ten, kur nuodėmės - vadinasi, mūsų nuodėmingame pasaulyje jų daugiausia čekoslovakikuose troleibusuose ir lenkiškuose autobusuose. Tai gal vertėtų pasidomėti, iš kur UAB „Vilniaus viešasis transportas“ gauna finansavimą?

Tą išsiaiškinti - visai paprasta. Lietuvai taikytinas vienas principas - jei ne iš mokesčių mokėtojų kišenės, tai iš ES lėšų (važinėjant po miestą akis užmeskite ant tokių baltų reklamjuosčių su mėlyna vėliava ir daug daug teksto - kanalizacijas ir kelius mes dažniausiai rengiame už Junkerio pinigėlius). Jeigu nei pirmas, nei antras variantas - drąsiai manykime, jog eurai į VVT sąskaitą ateina iš Hado! O pervedimo paskirties skiltyje turbūt požemių karalystės buhalterė rašo: „Lėšos demoniukėms išlaikyti, išmaitinti ir išlavinti“, nes mano demonai - ne tik sočiai valga, bet ir nepaprastai išprusę ir gabūs.

Turėčiau pripažinti, jog kišenpinigių jos tikriausiai negauna. Visam pasauliui žinoma, jog „velnias dėvi Prada“ (taip skamba vieno populiariausių amerikietišku filmų pavadinimas, kurio, kaip ir daugelio kitų, nežiūrėjau, prieš draugus turėdama vienintelį pasiteisinimą - man baisiai daug laiko užima kelionė į mokyklą ir atgal, bei, žinokit, su tikraisiais demonais kur kas įdomiau nei su tais ekranuose). Maniškliai rengiasi kur kas kukliau, gal kai kada užsuka į kokį „second-hand'ą“, bet iš esmės apsiperka vidutinės kokybės vidutinių prekių ženklų parduotuvėse. O jei iš tėvų (bet gal iš tėvo, nes kažkaip negirdėjau, kad Liuciferis būtų vedęs) ir gauna kokį skatiką, tai tikriausiai nusiperka naujausią knygą apie žmoniškųjų būtybių psichoanalizę ir naktimis, kai nekursuoja transportas, o aš sau saldžiai miegu (taip būtų bet

kada, bet ne dvyliktoje klasėje; dabar tenka naktinėti ne mažiau už demonus), ją kiaurai skaito nuo pirmo iki paskutinio puslapio - taip rengiasi dienos siautynėms.

Dienai auštant, laikrodžio rodyklėms artėjant prie pamokos pradžios laiko, nekantriems keleiviams trypiant stotelėse, o dar nekantresniems automobilių vairuotojams pypsint ir vos vienas ant kito nešūkaujant puikiausiais ne tik lietuvių, bet ir rusų kalbos žodžiais (priminsiu, jog tolimaisiais 2009 metais Vilnius buvo Europos kultūros sostinė), jos pradeda savo rutininę veiklą. Ji tęsiasi lig paties vakaro, kai, pavargę nuo dienos darbų, žmonės namo keliauja viešuoju transportu, ką daryti juos verčia ekologiniai sumetimai (norėtuši tuo tikėti). Uolūs darbininkai nepaleidžia manęs iš savo spąstų nei pilname autobuse, nei pustuščiame troleibuse - kiekvienai įmonei linkėčiau tokių pat sąžiningų darbuotojų, kurie, be darbo valandų, atidirba visus viršvalandžius ir už juos sumokėti nė neprašo.

Darbščios, nežinomų jėgų išlaikomos demonės, gyvenančios visose ne tik Lietuvos viešojo transporto rūšyse, pakenčiamai atrodančios ir tamsiuoju paros metu graužiančios knygas... Gerai, bet kas jos tokios? - paklauskite. Ogi žiūrėkite, kiek daug galima prisikrauti epitetų ir ypatybių, visokių bruožų, o iš esmės nieko ir nežinoti (nenugalimai dabar norisi pamoralizuoti ir pasakyti: „taip ir su žmonėmis būna, rodos, viską apie jį žinai, bet pasirodo, kad ir jis tau svetimas“, bet netinka mano amžiui toks pamokymas, tiesa?).

Iš tikrųjų nelabai ką ir turiu dar pridurti, nors, sprendžiant iš pašalinių įterpinių, kaip ne kaip paslėptų tarp skliaustų ar kablelių, gausos (šis sakinytis - dar vienas to įrodymas), tuo sunku būtų patikėti. Grįžtant prie minėtų mano „griekų“, į jų sąrašą reiktų įtraukti dar ir veblėjimą neaiškiomis temomis - tai apie dvokiantį Briuselio metro, tai apie kažkokias vištas. Baisu pagalvoti, kelintu numeriu jis būtų užrašytas, bet dar baisiau įsivaizduoti, kiek laiko užtruktų šio sąrašo pristatymas nuodėmklausiuui, kokia eilė susidarytų prie klausytklos ir kaip sunku kunigui būtų sugalvoti man atgailą.

Šiais laikais įprasta dėl visko dejuoti, zyzti ir tučtuojau rašyti skundus - atrodytų, jog aš pirma eilėje tokių prikurti ir išsiųsti Š..., juodai kritikuoju VVT ir išvis reikalauju sostinėje įrengti liniją metro. Jeigu taip pasirodė, tikrai atsiprašau, nes visi palyginimai, metaforos ir epitetai Vilniaus viešojo transporto tema gimė vien ir tikrai iš meilės jam - tam vieninteliui, kuris ištikimai yra su manimi dar nuo tų laikų, kai vietoje „Vilniečio kortelės“ buvo lygiai tokia pati geltona kortelė, greitųjų „G“ (argi tai ne slapta priešlaikinė „Vilnius G-spot“ reklama?) maršrutų nežinojome, nes ir kamščių buvo ne tiek daug, o, išgirdę žodį „demonas“, jį būtume sieję verčiau su kokio nors amerikietiško filmuko veikėjo vardu, bet tikrai ne su pikta dvasia. Tokių, rodos, ir nebuvo - pikčiausia, kas galėjo nutikti, tai mama, neišleidusi tavęs į lauką, lietingi žaidimams netinkantys orai ar ginčas su draugu, po kurio būtinai reikėjo bičiuliui pareikšti, jog „esi išbrauktas iš mano draugų sąrašo“. O dabar?

O dabar - dabar (mano) pasaulis pilnas demonų, gyvenančių čekoslovakškuose troleibusuose ir ne tik.